

Boahkuheapmi koronavirusa vuostá

– Nuvaxovid (Novavax)

Koronavirus dagaha dávdda mii čuohcá vuoiŋŋahagaide. Leat olugat geat eai oaččo dahje geaidda šaddet geahppa dávdamearkkat, muhto soapmásat buohccájit duođalaččat. Boarrásepmosiin ja sis geain leat muhttin eará dávddat jo ovddežis lea stuorámus riska buohccát duođalaččat dahje jápmit. Boahkuheapmi suodjala duođalaš koronadávdda vuostá.

Geat sáhttet oažžut dán koronaboahku?

Fálaldat boahkuvvot koronaboahkuin nationála boahkuhanprográmma bokte guoská olbmuid geat leat Norggas. Boahkut lea nuvttá ja boahkuheapmi lea eaktodáhtolaš.

Geahča dieduid du gieldda neahttasiidduin geaidda boahku vuosttamuzžan fálojuvvo, mo dat čađahuvvo ja goas.

Ná dáhpáhuvvá boahkuheapmi

Boahkut biddjo gihtii gardnjila bajábeallái. Ovdal boahkuheami jerrojuvvo leatgo dearvvas ja jus ovdal leat reageren eará boahkuide. Muite mitalit sidjiide geat barget boahkuhanbáikkis jus dus lea leamaš koronadávda dahje leat boahkuvvon korona vuostá ovdal, leat áhpeheapme, dus lea allergiija, geavahat dálkasiid dahje jus leat eará dearvvašvuodáváttisvuodát. Čuovo njuolggadusaid mat gullet du jovkui man galle dosa ja man guhká galgá gollat boahkuhemiid gaskka. Bargit boahkuhanbáikkis veahkehit du dáinna. Lea dehálaš ahte oažžu dosaid biddjojuvvon áigái. Lea dábálaš maŋdit boahkuheami jus lea fáhkka buohccán ja go lea feber badjel 38 °C. Maŋŋá boahkuheami gohččojuvvot vuordit unnimusat 20 min ovdal vuolggát.

Mo dát boahkut doaibmá?

Boahkut lea proteiidnavuođut boahkut mas lea árbevirolaš boahkutteknologiija vuodus. Das lea variánta daid tiippalaš biikkain (spike-proteiidna) mat leat koronavirusis, ja daid vuostá beassá rupmaša dávddaid vuostálastinnákca hárhallat. Boahkuin lea maid ođđa veahkkeávnas (adjuvans) mii veahkeha nannet rupmaša iežas immuvdnaresponssa. Nie oahppá rumaš dovdát ja suodjalit albma koronavirusa vuostá jus njoammuduvvo. Boahkus eai leat ealli virusat ja dainna ii šatta koronainfekšuvdna rupmašii. Koronaboahku eastada. Dat ii dálkkot koronadávdda man jo lea ožžon.

Man bures doaibmá boahkuheapmi?

Boahkuheapmi suodjala duođalaš koronadávdda vuostá. Boahkut eai suodjal ollásit njoammumis dahje njoammudeamis earáid viidásat. Danne lea dehálaš ain čuovvut gustovaš njoammuneastadanrávvagiid.

Liigeváikkuhusat

Eanaš liigeváikkuhusat bohciidit daid vuosttaš beivviid boahkuheami maŋŋá. Dábálemosit lea nu ahte illá dovda dahje ahte leat moderáhta liigeváikkuhusat mat jávket moatti beavvis, muhto muhtimat vásihit garrasat liigeváikkuhusaid. Nuorat olbmot vásihit dávjá veahá garrasat liigeváikkuhusaid go boarrásat olbmot. Dábáleamos váikkuhusat lea ahte bávččaga gokko lea čuggejuvvon, váibasat, deahkke- ja lađasbákčasat, oaivebávččas, ahte lea illáveaje, moiddoda váimmu ja vuoksa. Muhtimiidda šaddá feber, dávjjimusat nuppi dosa maŋŋá. Oppalaččat lea veahá eanet liigeváikkuhusat nuppi dosa maŋŋá go vuosttaš dosa maŋŋá. Boahkuid dutkosat orrut čájeheame ahte Nuvaxodidain šaddet veahá láivvit liigeváikkuhusat mat eai biste nu guhká maŋŋá boahkuheami, go mRNA-boahkuiguin. Mii eat sáhte dadjat ahte eai gávdno hui hárvenaš liigeváikkuhusat dahje liigeváikkuhusat mat bohciidit easka guhká maŋŋá boahkuheami.

Maid galggan dahkat jus oaččun liigeváikkuhusaid?

Jus vásihat vuorddekeahces, garra dahje bistevas liigeváikkuhusaid berret váldit oktavuoda doaktáriin dahje eará dearvvašvuodabargiin vai oaččut árvvoštallama ja rávvagiid. Dát guoská beroškeahhtá jáhkato ahte lea boahkuheami sivva vai ii. Dearvvašvuodabargit leat geatnegahtton dieđihit duođalaš dahje amas reakšuvnnaid birra maid ballet bohtet boahkuheamis. Sáhtát ieš maid sáddet dieđáhusa helsenorge.no bokte

Makkár boahkuid lean váldán?

Go oaččut koronaboahkuid de dat registrerejuvvo Nationála boahkuregistarii SYSVAK:i. Gávnnat dieđuid helsenorge.no:s

Háliidatgo diehtit eanet?

Jeara áinnas iežat doaktáris, sis geat boahkuhedje du dahje eará dearvvašvuodabargiin. Geahča maid Álbmotdearvvašvuodainstituhta neahttasiidduin: www.fhi.no/kvp